

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE
ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

DOCUMENT DE CONCEPT

pentru

**Dezvoltarea unui sistem entry/exit pe piața de gaze naturale din România și implementarea
codurilor de rețea europene**

CUPRINS

I.	INTRODUCERE.....	4
II.	PREZENTAREA GENERALĂ A PIEȚEI DE GAZE DIN ROMÂNIA ȘI A SISTEMULUI NAȚIONAL DE TRANSPORT	4
III.	PRINCIPIILE GENERALE ALE SISTEMULUI ENTRY/EXIT PROPUȘ.....	5
IV.	PLATFORMA INFORMAȚIONALĂ A OTS	6
V.	PUNCTUL VIRTUAL DE TRANZACȚIONARE.....	7
V.1	Definiție. Scopul punctului virtual de tranzacționare	7
V.2	Obligațiile operatorului punctului virtual de tranzacționare	7
V.3	Reguli de acces și utilizare a PVT	8
VI.	VIRTUALIZAREA PUNCTELOR DE INTRARE / IEȘIRE.....	8
VII.	REZERVAREA DE CAPACITATE. CADRUL CONTRACTUAL.....	10
VII.1	Termeni generali și condiții privind accesul în sistemul entry-exit.....	10
VII.1.1	Servicii de capacitate.....	10
VII.1.2.	Condiții preliminare pentru încheierea contractelor de tip entry/exit	10
VII.2	Scopul și descrierea tipurilor de contracte.....	11
VII.3	Produsele de capacitate	11
VII.3.1.	Tipuri de produse standard de capacitate.....	12
VII.3.2	Capacitatea întreruptibilă	13
VII.4	Piața secundară.....	14
VII.4.1	Principiile pieței secundare.....	14
VII.4.2	Transferul dreptului de utilizare a capacității	14
VII.4.3	Transferul complet al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractul de capacitate	15
VII.5	Managementul congestiilor contractuale.....	15
VII.5.1	Returnarea de capacitate.....	16
VII.5.2	Mecanismul de retragere „utilizează sau pierde” a capacității rezervate și neutilizate de către UR într-o perioadă semnificativă de timp. (LT-UIOLI)	17
VII.5.3	Mecanismul de retragere „utilizează sau pierde” a capacității rezervate și neutilizate de către UR într-o perioadă scurtă de timp. (FDA-UIOLI).....	17
VIII.	DESCRIEREA PROCESELOR COMERCIALE ȘI OPERAȚIONALE LA DIVERSELE TIPURI DE PUNCTE DE INTRARE/IEȘIRE	17
VIII.1	PUNCTE DE INTRARE DIN PERIMETRE DE PRODUCȚIE	17
VIII.1.1	Rezervare capacitate	18
VIII.1.2	Nominalizare	19
VIII.1.3	Renominalizare	19
VIII.1.4	Alocare.....	19

VIII.2	PUNCTE DE INTRARE/IEȘIRE LA INTERFAȚA DINTRE SNT ȘI DEPOZITE DE ÎNMAGAZINARE	20
VIII.2.1	Rezervare capacitate.....	20
VIII.2.2	Nominalizare	21
VIII.2.3	Renominalizare.....	21
VIII.2.4	Alocare	22
VIII.3	PUNCTE DE IEȘIRE ÎNSPRE SISTEME DE DISTRIBUȚIE	22
VIII.3.1	Rezervarea de capacitate.....	22
VIII. 3.2	Nominalizare	23
VIII.3.3	Renominalizare	23
VIII.3.4	Alocare.....	24
VIII.4	PUNCTE DE IEȘIRE CĂTRE CONSUMATORI DIRECTI(CD).....	24
VIII.4.1	Rezervare capacitate.....	24
VIII.4.2	Nominalizare	25
VIII.4.3	Renominalizare.....	25
VIII.4.4	Alocare	25
VIII.5	PUNCTE DE INTERCONECTARE TRANSFRONTALIERĂ.....	26
IX.	FURNIZAREA DE INFORMAȚII.....	26
X.	ECHILIBRARE	27
X.1	Calculul dezechilibrului zilnic al UR. Tarife de dezechilibru.....	28
X.1.1	Calculul dezechilibrului zilnic al UR.....	28
X.1.2	Tarife de dezechilibru	29
X.1.3	Neutralitatea.....	29
Anexa nr. 1	30

I. INTRODUCERE

Prezentul document își propune o descriere a principiilor care stau la baza sistemului entry/exit ce urmează a fi implementat pe piața gazelor naturale din România, și cuprinde o evidențiere a modului de relaționare a operatorului sistemului de transport cu toți participanții la piața de gaze naturale. Aceste principii se referă la zona de echilibrare formată din sistemul național de transport și sistemele de distribuție.

În elaborarea acestor principii ANRE și Transgaz au avut în vedere crearea unui cadru adecvat unei piețe lichide și funcționale care să asigure suficientă deschidere și flexibilitate participanților la piață. Pentru a atinge acest obiectiv, prezentul document va fi pus la dispoziția tuturor părților interesate și va sta baza unei dezbateri publice menite să ofere oportunitatea unui schimb de opinii și recomandări din partea pieței care să ducă la îmbunătățirea acestui concept.

În scopul implementării sistemului entry-exit și a prevederilor codurilor europene, principiile generale descrise în prezentul document vor fi transpuse în legislația primară și secundară¹, după caz, cu respectarea normelor în vigoare privind transparența decizională.

II. PREZENTAREA GENERALĂ A PIETEI DE GAZE DIN ROMÂNIA ȘI A SISTEMULUI NAȚIONAL DE TRANSPORT

România a fost și este în continuare unul din principalii producători de gaze naturale din estul Europei, necesarul de consum al țării (de cca. 12 mld.mc/an) fiind în mare parte acoperit de producția internă, restul fiind completat cu gaze naturale din import, în principal provenite din Federația Rusă.

Piața gazelor naturale din România este structurată pe două segmente:

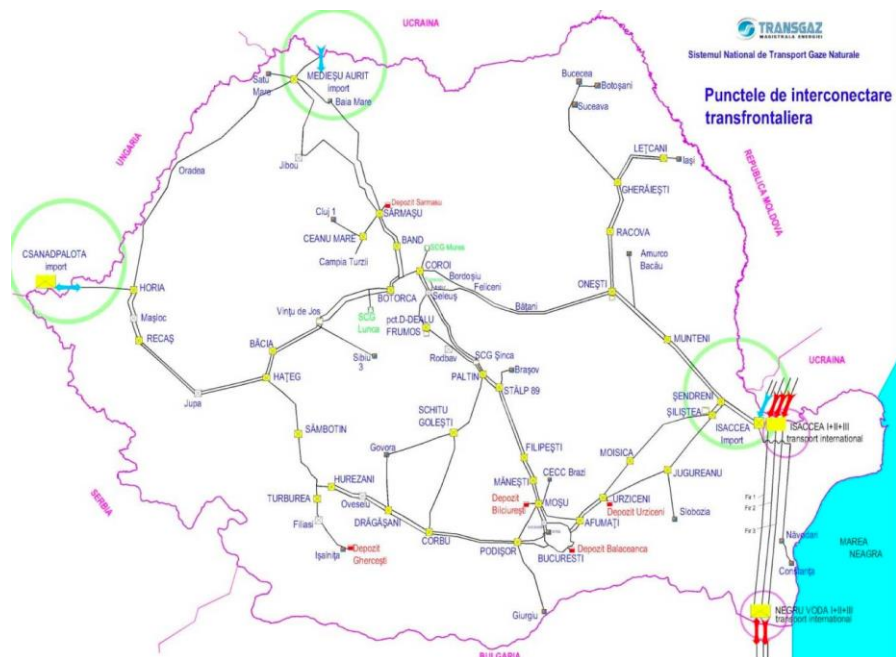
- Segmentul concurențial: include piețele angro și en detail în care se derulează contracte bilaterale cu prețuri negociate, tranzacții pe platforme centralizate, oferte standard, etc.
- Segmentul reglementat: include activități aferente monopolurilor naturale caracterizate prin contracte, tarife și prețuri reglementate.

Pe piața de gaze naturale din România activează 7 producători de gaze naturale, 2 operatori de depozite de înmagazinare, 1 operator de sistem de transport, 37 de operatori de sisteme de distribuție, 138 de furnizori de gaze naturale și 2 platforme centralizate de tranzacționare gaze naturale.

România dispune de un sistem de transport gaze naturale foarte complex, ce cuprinde peste 13.000 km de conducte. Acest sistem a fost conceput și dezvoltat cu precădere în perioada anilor 1960-1980 cu scopul de a conecta marii consumatori industriali la sursele de gaze naturale situate în principal în centrul țării.

Sistemul de transport este conectat cu sistemele de transport ale Ucrainei, Republicii Moldova, Ungariei și Bulgariei. Punctele de interconectare cu Ucraina, Isaccea și Medieșu Aurit reprezintă la momentul actual puncte de import a gazelor naturale de proveniență rusească pe piața din România, în vreme ce interconectările cu Ungaria și Bulgaria sunt bidirecționale iar cea cu Republica Moldova este unidirecțională pe direcția RO-MD. În momentul de față capacitățile de transport pe direcția de export sunt limitate, însă operatorul sistemului de transport derulează proiecte de dezvoltare menite să crească aceste capacități. Aceste proiecte vor contribui la creșterea nivelurilor de presiune în SNT până în anul 2020.

¹ În funcție de rezultatul procesului de reglementare.

Pe lângă punctele de interconectare transfrontalieră amintite, sistemul românesc de transport dispune de 137 de puncte de intrare din perimetre de producție, 7 puncte de interfață cu depozite de înmagazinate, 870 puncte fizice de ieșire către sisteme de distribuție și 232 puncte de ieșire către consumatori conectați direct la sistemul de transport.

Sistemul românesc de transport gaze naturale este operat de Transgaz.

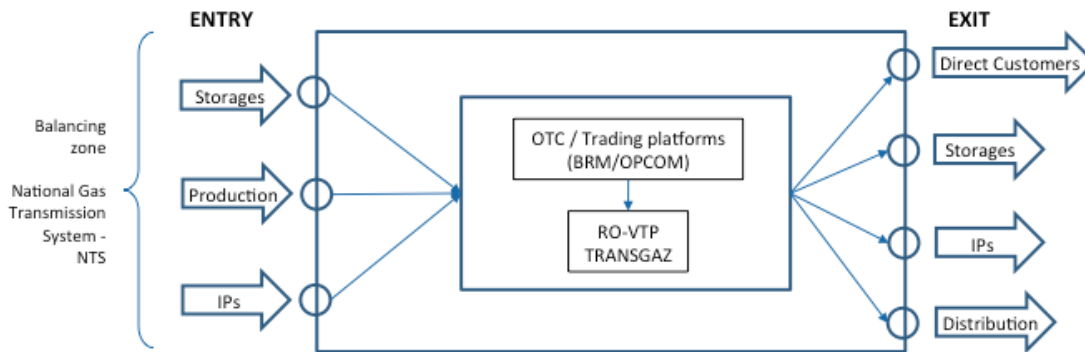
Este important de menționat faptul că din cauza conceptului inițial care a stat la baza dezvoltării sistemului de transport există și în momentul de față o serie de particularități ale sistemului (gradul scăzut de interconectivitate al SNT cu sistemele adiacente, scăderea debitelor și presiunilor de livrare a gazelor naturale din unele perimetre de producție comparativ cu perioada în care acestea au intrat în exploatare) care trebuie luate în considerare în procesul de implementare a unui cod al rețelei aliniat normelor europene.

În acest sens Transgaz derulează un amplu program de dezvoltare a sistemului de transport astfel încât gradul de interconectivitate al SNT la nivel regional să crească progresiv, începând cu anul 2019, cu efecte pozitive asupra evoluției pieței de gaze naturale.

III. PRINCIPIILE GENERALE ALE SISTEMULUI ENTRY/EXIT PROPUS

Utilizatorii rețelei vor avea posibilitatea de a rezerva independent capacitate de intrare și de ieșire. Punctul virtual de tranzacționare (PVT) permite efectuarea transferurilor bilaterale privind proprietatea gazelor naturale în mod independent de localizarea acestora în SNT. Cel puțin o platformă de tranzacționare va fi conectată la PVT. La PVT vor avea acces atât cei care semnează un contract de rezervare de capacitate cu OTS, cât și alți participanți pe piața gazelor naturale.

Zona de echilibrare acoperă sistemul național de transport (SNT) și sistemele de distribuție racordate la SNT, inclusiv sistemele de distribuție din aval racordate la acestea.

Accesul la PVT este nerestricționat și se acordă în baza unor contracte de echilibrare încheiate între participanții la piața de gaze (inclusiv cei activi doar pe piața angro) și operatorul sistemului de transport (OTS).

Sistemul propus crează premisele pentru creșterea lichidității pieței de gaze naturale din România, în special referitor la tranzacțiile pe termen scurt (zilnice/intrazilnice).

Totodată facilitează schimburile comerciale cu gaze naturale între zonele de echilibrare adiacente oferind UR mecanismele necesare echilibrării eficiente a propriilor portofolii.

În elaborarea acestui document ANRE și Transgaz au avut în vedere simplificarea, pe cât posibil, a proceselor derulate, a modului de relaționare dintre participanții la piață și nu în ultimul rând crearea unui cadru care să permită funcționarea infrastructurii de gaze naturale în condiții de siguranță și eficientă.

De asemenea acest concept a fost dezvoltat în conformitate cu reglementările și practicile europene.

IV. PLATFORMA INFORMAȚIONALĂ A OTS

OTS deține și operează o platformă informațională, disponibilă 24/7, realizată în conformitate cu actualele prevederi ale Codului rețelei. În perioada următoare Transgaz are în vedere dezvoltarea în continuare a platformei informaționale, astfel încât aceasta să asigure derularea proceselor descrise în prezentul document. Comunicarea informațiilor dintre OTS și participanții la piața gazelor naturale se efectuează în mod securizat prin intermediul platformei informaționale, respectând prevederile Reg. (UE) nr. 703/2015 privind schimburile de informații între părți.

Procesele derulate în cadrul platformei sunt:

- rezervarea de capacitate (platforma primară de capacitate - PPC) pentru punctele domestice
- transferul drepturilor și obligațiilor privind capacitatea rezervată (platformă secundară de capacitate – PSC)
- operare PVT
- (re)nominalizare, corelare, alocare
- calcul dezechilibre
- schimb de informații (de ex. nominalizări, alocări, dezechilibre, notificări de tranzacționare, etc.)

Utilizatorul de rețea (UR) este responsabil pentru asigurarea mijloacelor informatice necesare care să permită acestuia transmiterea și primirea informațiilor prin utilizarea platformei informaționale a OTS, în conformitate cu prevederile Codului rețelei.

OTS poate să solicite efectuarea unor teste cu participanții la piața gazelor naturale privind schimbul bilateral de informații, prin intermediul platformei informaționale.

OTS publică pe pagina proprie de internet condițiile tehnice de utilizare a platformei informaționale. În situația în care, din motive tehnice platforma informațională OTS nu este operațională, schimbul de informații între OTS și participanții la piața gazelor naturale, operatorii sistemelor adiacente, este efectuat prin intermediul următoarelor servicii de comunicare alternativă:

- a. e-mail, în formatul specificat în documentația tehnică de utilizare a fiecărui modul care compune platforma informațională OST;
- b. fax, utilizând formularele prevăzute în Codul rețelei, în situația în care este indisponibil serviciul de comunicare alternativ menționat la lit. a).

V. PUNCTUL VIRTUAL DE TRANZACȚIONARE

V.1 Definiție. Scopul punctului virtual de tranzacționare

Este un punct abstract, unic la nivelul SNT, între punctele de intrare în și cele de ieșire din SNT, în care este permis transferul dreptului de proprietate asupra gazelor naturale de la un participant către alt participant de pe piața gazelor naturale.

PVT este utilizat de participanții de pe piața de gaze naturale atât în scop comercial, cât și pentru echilibrările individuale ale portofoliului UR, pe parcursul unei zile gaziere, în conformitate cu regulile privind accesul și utilizarea PVT.

PVT permite efectuarea transferurilor privind proprietatea gazelor naturale în mod independent de localizarea acestora în SNT.

Operatorul de transport și de sistem al gazelor naturale, în calitate de operator al PVT oferă în punctul virtual de tranzacționare, participanților de pe piața gazelor naturale, serviciul de transfer de titlu în scopul înregistrării tranzacțiilor efectuate cu cantități de gaze naturale în interiorul SNT.

PVT poate servi drept punct virtual de intrare aferent portofoliului unui participant din piață care cumpără gaze naturale pe platformele de tranzacționare cu notificare în PVT sau poate servi drept punct virtual de ieșire aferent portofoliului unui participant de pe piață care vinde gaze naturale pe platformele de tranzacționare cu notificare în PVT.

Transferul dreptului de proprietate în PVT are loc la momentul confirmării de către OTS a notificării tranzacției. Această regulă va fi specificată atât în Codul rețelei național cât și în contractul de echilibrare. Confirmarea de către OTS a notificării tranzacției va fi un mesaj electronic care, conform legii române², poate fi folosit ca dovadă în instanță (mesajul va conține cel puțin numele părților, cantitatea, data).

V.2 Obligațiile operatorului punctului virtual de tranzacționare

Operatorul de transport și de sistem al gazelor naturale, în calitate de operator al PVT asigură organizarea și administrarea PVT.

Operatorul PVT are următoarele atribuții și responsabilități:

- a. oferă participanților de pe piața gazelor naturale servicii de transfer de titlu în PVT, în condiții nediscriminatorii, în baza contractului de echilibrare (detalii cu privire la contractul de echilibrare sunt prezentate în cap. VII.2);
- b. pune la dispoziția participanților pe piața gazelor naturale serviciile menționate la lit. a), în mod continuu, respectiv 24x7zile/săptămână, 365 zile/an, prin intermediul platformei informaționale a OTS;
- c. înregistrează și procesează, în mod continuu, notificările în PVT aferente tranzacțiilor încheiate de către participanții pe piața gazelor naturale înregistrați ca utilizatori ai PVT;
- d. asigură conectarea platformei electronice de deservire a PVT la platformele de tranzacționare a gazelor naturale;
- e. colaborează cu operatorii platformelor de tranzacționare pentru proiectarea și promovarea produselor standardizate pe termen scurt care să conducă la creșterea lichidității pieței en-gros a gazelor naturale pe termen scurt;

² Conform art. 1678 din Codul Civil român - Vânzarea bunurilor de gen - "Atunci când vânzarea are ca obiect bunuri de gen, inclusiv bunuri dintr-un gen limitat, proprietatea se transferă cumpărătorului la data individualizării acestora prin predare, numărare, cântărire, măsurare ori prin orice alt mod convenit sau impus de natura bunului."

- f. asigură protecția și păstrează confidențialitatea informațiilor și datelor care i-au fost furnizate sau la care a avut acces pe parcursul activității sale, cu excepția cazurilor prevăzute în mod expres de legislația în vigoare.

V.3 Reguli de acces și utilizare a PVT

Utilizatorii de rețea au dreptul de acces la serviciile de transfer de titlu oferite în PVT, în baza și pe durata valabilității contractelor de echilibrare încheiate cu OTS.

În urma acordării accesului, UR va primi un cod de identificare, certificatul digital pentru acces și instrucțiunile de utilizare a platformei informaționale care deservește PVT.

Toate tranzacțiile efectuate cu cantități de gaze naturale în interiorul SNT trebuie notificate operatorului PVT.

În acest sens operatorii platformelor de tranzacționare vor permite efectuarea de tranzacții cu cantități de gaze naturale în interiorul SNT doar participanților care au încheiat, în prealabil, cu OTS un contract de echilibrare.

În cazul în care cantitățile de gaze naturale sunt comercializate bilateral, părțile implicate în tranzacție au obligația să transmită operatorului PVT notificările corespunzătoare tranzacțiilor indiferent dacă acestea au fost încheiate pe o platformă de tranzacționare sau nu. Fac excepție tranzacțiile bilaterale, încheiate pe o platformă de tranzacționare, în cazul în care operatorul platformei de tranzacționare este mandatat de părți să transmită notificări operatorului PVT în numele acestora.

În cazul în care cantitățile de gaze naturale sunt comercializate pe platformele de tranzacționare ale piețelor centralizate, operatorii acestora au obligația să transmită operatorului PVT notificările corespunzătoare tranzacțiilor în următoarele cazuri:

- În cazul tranzacționării produselor standardizate pe termen scurt (pentru ziua următoare/intrazilnice)
- În cazul tranzacționării de produse nestandardizate cu contrapartea centrală (operatorul platformei/casă de clearing)
- Pentru alte tipuri de tranzacții, doar în cazul în care operatorul platformei de tranzacționare este mandatat de ambele părți implicate în tranzacție

Procesul de validare a notificărilor în PVT³

În cazul în care notificarea unei tranzacții este transmisă de către operatorul unei platforme de tranzacționare/casă de clearing, OTS confirmă, în cel mult 30 de minute, transferul de titlu părților implicate și înregistrează în portofoliile acestora cantitățile vandute sau cumparate.

În cazul în care notificarea unei tranzacții bilaterale se face de către părțile implicate OTS procedează astfel:

- compara cantitățile notificate de cei doi participanți la tranzacție și dacă sunt egale înregistrează în portofoliile acestora cantitățile vandute sau cumparate.
- OTS va confirma părților înregistrarea în portofoliile acestora a cantităților vandute sau cumparate.
- Dacă cele două cantități sunt diferite, OTS respinge ambele notificări și informează părțile implicate.

VI. VIRTUALIZAREA PUNCTELOR DE INTRARE / IEȘIRE

Până la momentul actual s-au utilizat puncte virtuale doar pentru punctele de intrare din perimetrele de producție, de la interfața cu depozitele de înmagazinare subterană, din sistemele de transport ale statelor învecinate care nu sunt membre ale UE.

În ceea ce privește punctele de ieșire către sisteme de distribuție, toate operațiunile comerciale s-au derulat pe puncte fizice (peste 1000 pct.), ceea ce îngreuna în mod semnificativ acest proces pentru UR.

³ Un exemplu privind utilizarea PVT este descris în Anexa nr. 1

Noul concept are în vedere inclusiv virtualizarea punctelor de ieșire către sisteme de distribuție, în scopul simplificării derulării operațiunilor comerciale ale UR pe aceste puncte.

Descriem în cele ce urmează modul în care punctele fizice ale SNT vor fi virtualizate.

SNT are următoarele tipuri de puncte fizice de intrare:

- i. 137 puncte fizice de intrare din perimetrele de producție;
- ii. 7 puncte fizice de intrare din depozitele de înmagazinare subterană, pentru extracția gazelor din depozitele de înmagazinare subterană;
- iii. 2 puncte fizice de intrare din sistemele de transport ale statelor membre UE învecinate;
- iv. 2 puncte fizice de intrare din sistemele de transport ale statelor învecinate care nu sunt membre ale UE.

Crearea unui sistem entry/exit necesită o simplificare a rețelei, care va fi obținută prin gruparea mai multor puncte fizice. Punctele de intrare virtuale în SNT sunt punctele obținute prin gruparea mai multor puncte fizice de intrare în SNT. Astfel:

- a) 6 puncte virtuale de intrare din perimetrele de producție;
Se stabilește pentru fiecare producător în parte un punct virtual de intrare din perimetrele de producție care cuprinde punctele fizice de intrare în SNT pe care acesta le operează;
- b) 2 puncte virtuale de intrare din depozitele de înmagazinare subterană. Pentru fiecare operator al depozitului de înmagazinare se stabilește un punct virtual de intrare din depozitele operate de aceștia;
- c) 2 puncte virtuale de intrare din sistemele de transport ale statelor membre UE învecinate;
În cazul în care există mai multe puncte fizice de intrare din același sistem de transport al unui stat membru UE care se învecinează cu România, se poate stabili un punct virtual de intrare în conformitate cu Articolul 19 din Reg (UE) nr. 459/2017 privind mecanismele de alocare a capacității;
- d) 1 punct virtual de intrare din sistemele de transport ale statelor învecinate care nu sunt membre UE;
În cazul în care există mai multe puncte fizice de intrare din același sistem de transport al unui stat care nu este membru UE care se învecinează cu România, se poate stabili un punct virtual de intrare.

Capacitatea tehnică a fiecărui punct virtual de intrare este calculată prin însumarea capacităților tehnice ale punctelor de intrare fizice din care e compus.

SNT are următoarele tipuri de puncte fizice de ieșire:

- i. 870 puncte fizice de ieșire către sistemele de distribuție;
- ii. 232 puncte fizice de ieșire către clienții direcți;
- iii. 7 puncte fizice de ieșire către depozitele de înmagazinare;
- iv. 2 puncte fizice de ieșire către sistemele de transport ale statelor membre UE învecinate;
- v. 1 punct fizice de ieșire către sistemele de transport ale statelor învecinate care nu sunt membre ale UE.

Punctele virtuale de ieșire din SNT sunt acele puncte obținute prin gruparea mai multor puncte fizice de ieșire din SNT de același tip. Astfel:

- a) Puncte virtuale de ieșire către sistemele de distribuție. Pentru fiecare operator de distribuție se stabilește un punct virtual de ieșire către sistemele de distribuție, în total 37 de puncte virtuale
- b) 2 puncte virtuale de ieșire către sistemele de înmagazinare subterană. Pentru fiecare operator de sistem de înmagazinare este constituit un punct virtual de ieșire către depozitele de înmagazinare operate de acesta.
- c) 2 puncte virtuale de ieșire către sistemele de transport ale statelor membre UE învecinate.
În cazul în care există mai multe puncte în sistemul de transport al aceluiași stat membru UE învecinat cu România, se poate stabili un punct virtual de interconectare în conformitate cu Articolul 19 din Reg (UE) nr. 459/2017 privind mecanismele de alocare a capacității.
- d) 1 punct virtual de ieșire către sistemele de transport ale statelor învecinate care nu sunt membre UE.

În cazul în care există mai multe puncte fizice de ieșire către același sistem de transport al unui stat care nu este membru UE care se învecinează cu România, se poate stabili un punct virtual de ieșire.

Capacitatea tehnică a fiecărui punct virtual de ieșire este calculată prin însumarea capacităților tehnice ale punctelor de ieșire fizice din care este compus.

VII. REZERVAREA DE CAPACITATE. CADRUL CONTRACTUAL

VII.1 Termeni generali și condiții privind accesul în sistemul entry-exit

VII.1.1 Servicii de capacitate

În vederea punerii la dispoziția UR a serviciilor aferente transportului gazelor naturale prin SNT, OTS derulează, în principal, următoarele activități:

- a) oferă servicii de capacitate intrare (SCI) și servicii de capacitate ieșire (SCE); aceste servicii pot fi contractate de către UR independent unele față de celelalte și constau în rezervarea de capacitate respectiv predarea/preluarea gazelor naturale la punctele în care s-a făcut rezervarea. UR nu are obligația de a rezerva simultan capacitate de intrare și capacitate de ieșire.

În baza rezervării de capacitate la un punct de intrare în SNT, UR are posibilitatea predării în SNT a unei cantități orare maxime de gaze naturale, determinate prin împărțirea capacității zilnice rezervate la 24.

În baza rezervării de capacitate la un punct de ieșire din SNT, UR are posibilitatea preluării din SNT a unei cantități orare maxime de gaze naturale, determinate prin împărțirea capacității zilnice rezervate la 24,.

- b) stabilește relații contractuale cu UR pentru transportul cantităților de gaze naturale aferente contractelor individuale ale acestora; UR poate deține mai multe contracte de SCI și SCE.

VII.1.2. Condiții preliminare pentru încheierea contractelor de tip entry/exit

Având în vedere obligația UR de a-și echilibra propriul portofoliu și necesitatea notificării tranzacțiilor cu gaze în PVT, acesta încheie cu OTS un contract de echilibrare. Acest contract se încheie anterior celor de SCI și SCE. Doar UR care au încheiat un contract de echilibrare au dreptul să rezerve capacitate de intrare în/ ieșire din SNT.

Pentru produsele de capacitate zilnice și intra- zilnice, UR încheie cu OTS un Contract-cadru⁴. Solicitarea unui Contract-cadru pentru capacitate zilnică/intra-zilnică se transmite cu cel puțin 30 zile înainte de intrarea în vigoare a Contractului.

În anul gazier Y-1 OTS publică pe pagina sa de internet date actualizate privind capacitățile disponibile la punctele de intrare în SNT și capacitățile disponibile la punctele de ieșire din SNT pentru fiecare produs de capacitate după cum urmează:

- a) pentru anul gazier Y sau mai mulți ani gazieri (până la anul Y+15) - cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea perioadei de rezervare a capacității anuale.
- b) pentru un trimestru sau mai multe trimestre (Q1 până la Q4) cu încadrare în anul gazier Y – cu cel puțin 15 zile înainte de începerea perioadei de rezervare a capacității trimestriale.
- c) pentru produsele lunare, zilnice și intrazilnice OTS publică zilnic, pe pagina sa de internet, date actualizate privind capacitățile disponibile.

Participanții de pe piața gazelor naturale care solicită OTS încheierea unor contracte de echilibrare și/sau contracte pentru SCI/SCE au obligația îndeplinirii cerințelor OTS privind analiza de credit, efectuată în baza documentelor transmise de către aceștia.

Analiza de credit se efectuează de către OTS pe următoarele coordonate:

⁴ Pentru facilitarea procesului de rezervare de capacitate se va avea în vedere potențiala utilizare a unui Contract cadru pentru toate produsele de capacitate

- a) evaluarea principalilor indicatori financiari și anume: lichiditate, solvabilitate, profitabilitate, pe baza rating-ului publicat sau a rapoartelor anuale pe ultimii trei ani;
- b) determinarea categoriei de risc în care se încadrează solicitanții (categoriile de risc: scăzut, mediu, ridicat).

În urma efectuării analizei de credit OTS identifică factorii de risc privind capacitatea UR de a-și îndeplini obligațiile contractuale față de OTS și stabilește tipul/nivelul garanției financiare de plată.

OTS poate solicita potențialului UR documente suplimentare necesare încheierii Contractelor de echilibrare, SCI și/sau SCE.

VII.2 Scopul și descrierea tipurilor de contracte

Între UR și OTS se vor încheia următoarele tipuri de contracte:

- Contract de capacitate intrare
- Contract de capacitate ieșire
- Contract de echilibrare (incluzând accesul la PVT) Contract cadru de capacitate intrare/ieșire pentru produse zilnice și intrazilnice

Scopul contractului de capacitate intrare

Încheierea contractului de capacitate intrare obligă OTS să pună la dispoziția UR capacitatea rezervată pe punctele de intrare în SNT conform nivelurilor contractate.

Prin contractul de capacitate intrare UR are dreptul de utilizare a capacității rezervate la punctul de intrare în SNT pentru introducerea gazelor în SNT în vederea tranzacționării cu notificare în PVT și/sau a transportului la punctele de ieșire din SNT.

În scopul utilizării acestei capacități UR se va conforma regulilor comerciale publicate pe site-ul Transgaz.

Scopul contractului de capacitate ieșire

Încheierea contractului de capacitate ieșire obligă OTS să pună la dispoziția UR capacitatea rezervată pe punctele de ieșire din SNT conform nivelurilor contractate.

Prin contractul de capacitate ieșire UR are dreptul de utilizare a capacității rezervate la punctul de ieșire din SNT pentru preluarea gazelor din SNT în vederea aprovizionării clienților finali, a înmagazinării și/sau a transportului către sisteme de transport interconectate.

În scopul utilizării acestei capacități UR se va conforma regulilor comerciale publicate pe site-ul Transgaz.

Scopul contractului de echilibrare

Contractul de echilibrare stabilește regulile aplicabile UR și OST în legătură cu obligația principală a UR de a-și echilibra zilnic portofoliul.

Pentru fiecare zi gazieră și pentru fiecare UR OST are obligația de a calcula cantitatea de dezechilibru și de a aplica tariful de dezechilibru.

Contractul de echilibrare cuprinde prevederi referitoare la:

- Reguli privind accesul UR la Punctul Virtual de Tranzacționare
- Reguli privind notificarea tranzacțiilor cu gaze naturale în scop comercial sau pentru echilibrare
- Reguli privind determinarea dezechilibrelor comerciale ale UR
- Procedura de decontare financiară a dezechilibrelor
- Stabilirea nivelului garanțiilor financiare
- Reguli privind neutralitatea
- Furnizarea de informații

VII.3 Produsele de capacitate

Pentru clarificare facem precizarea că în cazul punctelor domestice capacitatea este oferită în cadrul PPC, pe baza principiului “primul venit – primul servit”, conform calendarului descris în cele ce urmează.

În schimb, în ceea ce privește punctele de interconectare transfrontaliere, capacitatea este rezervată în cadrul Platformei Regionale de rezervare (RBP), pe bază de licitație, cu respectarea calendarului publicat de ENTSOG pentru fiecare an gazier (conform Reg. (UE) 459/2017)

VII.3.1. Tipuri de produse standard de capacitate

OTS oferă, pe bază fermă și/sau întreruptibilă (doar în cazul în care produsele de capacitate pe bază fermă nu sunt disponibile), următoarele produse de capacitate:

- a) anuală - pentru un an gazier sau mai mulți ani gazieri;
- b) trimestrială - pentru un trimestru sau mai multe trimestre cu încadrare în anul gazier (trimestrele consecutive ale anului gazier încep la 1 octombrie, 1 ianuarie, 1 aprilie, 1 iulie);
- c) lunară – pentru o lună sau mai multe luni cu încadrare în anul gazier;
- d) zilnică – pentru o zi gazieră sau mai multe zile gaziere cu încadrare în lună;
- e) intra-zilnică – pentru orele rămase până la sfârșitul aceleiași zile gaziere.

a) Produsul anual

Prin servicii de capacitate intrare și/sau ieșire pentru un an gazier se înțelege contractarea de servicii de capacitate intrare/ieșire pentru o perioadă de douăsprezece (12) luni consecutive, începând cu data de 01 octombrie.

Serviciile de capacitate intrare și/sau ieșire pentru un an gazier sau mai mulți ani gazieri pot fi solicitate de către UR în decurs de 6 zile lucrătoare, începând cu prima zi de luni a lunii iulie a fiecărui an calendaristic. OTS analizează cererile de produse de capacitate anuală de transport transmise de către solicitanți și decizia este comunicată UR printr-o notificare electronică. Aceasta are la bază rezultatul procesului de alocare.

OTS transmite spre semnare, solicitanților ale căror cereri de produse de capacitate anuală de transport au fost aprobate, contractele pentru SCI/SCE.

Capacitatea zilnică rezervată pentru un an gazier va fi pusă la dispoziția UR, pe un nivel constant în fiecare zi a anului gazier respectiv.

Capacitatea rămasă disponibilă după contractarea produsului anual va fi oferită sub formă de produse trimestriale.

b) Produsul trimestrial

Serviciile de capacitate intrare și/sau ieșire pentru un trimestru sau mai multe trimestre pot fi solicitate de către UR în decurs de 6 zile lucrătoare, începând cu prima zi de luni a lunilor: august, noiembrie, februarie și mai.

OTS analizează cererile de produse de capacitate trimestrială de transport transmise de către solicitanți și decizia este comunicată UR printr-o notificare electronică. Aceasta are la bază rezultatul procesului de alocare.

OTS transmite spre semnare, solicitanților ale căror cereri de produse de capacitate trimestrială de transport au fost aprobate, contractele pentru SCI/SCE.

Capacitatea zilnică rezervată pentru un trimestru va fi pusă la dispoziția UR, pe un nivel constant în fiecare zi a trimestrului respectiv.

Capacitatea rămasă disponibilă după contractarea produsului trimestrial va fi oferită sub formă de produse lunare.

c) Produsul lunar

Serviciile de capacitate intrare/ieșire pentru o lună sau mai multe luni pot fi solicitate de către UR în decurs de 2 zile lucrătoare începând cu a 3-a zi de luni din luna M -1.

OTS analizează cererile de produse de capacitate lunară de transport transmise de către solicitanți și decizia este comunicată UR printr-o notificare electronică. Aceasta are la bază rezultatul procesului de alocare.

OTS transmite spre semnare, solicitanților ale căror cereri de produse de capacitate lunară de transport au fost aprobate, contractele pentru SCI/SCE.

Capacitatea zilnică rezervată pentru o lunară va fi pusă la dispoziția UR, pe un nivel constant în fiecare zi a lunii respective.

Capacitatea rămasă disponibilă după contractarea produsului lunar va fi oferită sub formă de produse zilnice.

d) Produsul zilnic

Serviciile de capacitate intrare/ieșire pentru ziua gazieră D vor fi solicitate de către UR care au încheiat contractul cadru, în decurs de 1 oră, începând ora 17:30⁵ a zilei D-1.

OTS transmite UR în termen de 30 de minute de la încheierea perioadei de rezervare o notificare electronică de confirmare privind capacitatea rezervată. Notificarea constituie parte integrantă a contractului pentru SCI/SCE.

Capacitatea zilnică rezervată va fi pusă la dispoziția UR, pe un nivel constant în fiecare oră a zilei respective.

e) Produsul intra - zilnic

Este oferit în punctele de interconectare cu sistemele de transport învecinate, la interfața cu depozitele de înmagazinare și consumatorii conectați direct la SNT.

Produsul de capacitate intra-zilnic poate fi solicitat la fiecare oră, de către UR care au încheiat contractul cadru, începând cu ora 03:00 din ziua gazieră D-1 și până la ora 02:00 din ziua gazieră D și este pus la dispoziția UR pentru restul orelor rămase din ziua gazieră respectivă. Perioada de solicitare este 30 minute. Perioada maximă în care produsul de capacitate intra-zilnic poate fi rezervat este de 24 de ore.

Perioada minimă în care produsul de capacitate intra-zilnic este disponibil pentru UR este 1 oră respectiv ultima oră a zilei gaziere D.

OTS transmite UR în termen de 15 minute de la încheierea perioadei de rezervare o notificare electronică de confirmare privind capacitatea rezervată. Notificarea constituie parte integrantă a contractului pentru SCI/SCE.

VII.3.2 Capacitatea întreruptibilă

OTS are obligația să ofere capacitate întreruptibilă la punctele de intrare și de ieșire în/din SNT numai în condițiile în care capacitatea fermă a fost rezervată integral.

Utilizarea de către UR a capacităților de intrare întreruptibile sau a capacităților de ieșire întreruptibile este posibilă în situația în care UR care au rezervat capacitate fermă nu intenționează să utilizeze integral capacitățile ferme contractate.

La punctele de intrare/ieșire în/din SNT, altele decât punctele de interconectare transfrontalieră (PIT), la care capacități ferme devin disponibile, OTS poate efectua conversia capacităților întreruptibile contractate în capacități ferme, în limita nivelului de capacitate fermă devenit disponibil și va modifica în mod corespunzător contractele de capacitate.

Capacitatea întreruptibilă poate fi redusă sau întreruptă temporar de către OTS în baza prevederilor contractuale specifice și cu notificare prealabilă.

În situația în care există mai mulți UR care derulează contracte de capacitate întreruptibilă în același punct de intrare sau de ieșire în/din SNT, întreruperea capacității întreruptibile se efectuează în ordinea inversă a contractării, începând cu cel mai recent contract încheiat.

Dacă, după aplicarea acestei proceduri două sau mai multe nominalizări se situează pe aceeași poziție în cadrul ordinii întreruperilor, se aplică o reducere proporțională a acestora.

⁵ În cadrul acestui document toate referirile la ora reprezintă ora României. La implementarea principiilor din documentul de față orele vor fi armonizate cu definiția zilei gaziere din Reg. (UE) 459/2017

VII.4 Piața secundară

VII.4.1 Principiile pieței secundare

UR au dreptul să transfere către alți UR fie drepturile și obligațiile ce decurg din contractul de capacitate, fie dreptul de utilizare a capacității rezervate. Pentru punctele de interconectare aceste transferuri se vor realiza prin intermediul platformei regionale de rezervare iar pentru punctele domestice prin utilizarea unei platforme secundare de capacitate (PSC). În momentul de față platforma informațională a OTS include o funcționalitate pentru transferul de capacitate între doi UR, însă aceasta trebuie în continuare dezvoltată pentru a oferi toate funcționalitățile unei platforme secundare de capacitate.

Tranzacțiile pe piața secundară de capacitate pot fi încheiate între UR care au în derulare contracte pentru SCI/SCE încheiate cu OTS.

Tranzacțiile pe piața secundară de capacitate se încheie în mod independent pe punctele de intrare sau de ieșire pentru care a fost rezervată capacitate. UR care primește dreptul de utilizare a capacității poate utiliza această capacitate numai pe punctul care a făcut obiectul tranzacției.

Natura produselor de capacitate - fermă, întreruptibilă, agregată, neagregată - tranzacționate în PPC nu se schimbă prin comercializarea acestora în cadrul PSC.

OTS oferă UR posibilitatea de a publica prin intermediul PSC ofertele cu privire la transferurile de capacitate.

În situația în care 2 UR convin asupra efectuării unui transfer de capacitate apelează la una din modalitățile de tranzacționare pe piața secundară de capacitate.

Modalitățile de tranzacționare a capacităților pe piața secundară sunt:

- a) Transferul dreptului de utilizare a capacității;
- b) Transferul complet al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractul pentru SCI/SCE. OTS aprobă transferul pe baza aceluiași criterii utilizate la tranzacționarea capacității pe PPC.

VII.4.2 Transferul dreptului de utilizare a capacității

Un UR denumit UR-inițial poate transfera, fără acordul OTS, către alt UR denumit UR-beneficiar dreptul de utilizare a capacității rezervate, în integralitatea acesteia sau a unei părți din aceasta. Modalitatea de tranzacționare este aplicabilă pentru produsele de capacitate anuale, trimestriale, și lunare.

UR-beneficiar își asumă toate drepturile și obligațiile ce decurg din transferul dreptului de utilizare a capacității, cu excepția obligației de plată a capacității pentru care a obținut dreptul de utilizare.

UR-inițial își asumă obligația de plată a capacității care a făcut obiectul transferului dreptului de utilizare către UR-beneficiar.

În vederea transferului dreptului de utilizare, UR-inițial transmite către OTS utilizând PSC, informațiile privind transferul, precizând:

- a) datele de identificare ale contractului încheiat între UR inițial și OTS;
- b) punctul de intrare și/sau ieșire;
- c) datele de identificare ale UR-beneficiar;
- d) cantitatea de capacitate de intrare și/sau de ieșire care face obiectul transferului;
- e) data de începere și respectiv de încheiere a perioadei de transfer;
- f) tipul de produs de capacitate (lunar, trimestrial, anual);
- g) natura capacității (fermă sau întreruptibilă).

OTS primește de la UR informațiile de mai sus cu cel puțin 2 ore înainte de termenul limită de transmitere a nominalizărilor.

OTS confirmă tranzacția, după primirea informațiilor de la ambii UR parteneri, nu mai târziu de 1,5 ore după primirea informațiilor cu privire la tranzacțiile încheiate de ambele părți în tranzacție.

OTS are dreptul să refuze confirmarea tranzacțiilor privind transferul dreptului de utilizare a capacității, în următoarele situații:

- a) informațiile sunt primite de la un singur UR;

- b) informațiile transmise de către UR nu coincid, sau informațiile transmise sunt incomplete;
 - c) informațiile sunt transmise mai târziu de 2 ore înainte de termenul limită de transmitere a nominalizărilor.
 - d) capacitatea tranzacționată face obiectul returnării de capacitate solicitate de UR-inițial
- OTS comunică prin PSC ambilor UR implicați în transferul dreptului de utilizare a capacității decizia sa privind refuzul confirmării tranzacțiilor. În această situație, transferul este considerat nul.
- UR inițial și beneficiar, au dreptul să renunțe la tranzacția confirmată, prin informarea OTS prin PSC, cu privire la renunțarea tranzacției nu mai târziu de termenul limită de transmitere a nominalizărilor.
- OTS confirmă renunțarea de către părți la tranzacție doar dacă ambii UR, ce au agreeat inițial încheierea tranzacției au informat OTS cu privire la decizia acestora de renunțare.
- În condițiile în care informarea privind decizia de renunțare este transmisă de un singur UR participant la tranzacție, OTS consideră că respectiva tranzacție își păstrează valabilitatea. În acest caz, OTS anunță decizia sa atât UR inițial, cât și UR beneficiar.
- OTS publică pe website propriu informații actualizate cu privire la volumul total al capacității oferite/solicitate și transferate pe piața secundară precum și alte informații cu privire la aceste tranzacții (punctul de intrare/ieșire, tipul de capacitate, etc.). Procedurile și manualul de utilizare a PSC vor fi publicate pe pagina de web a OTS, cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare, astfel încât să permită testarea acestora de către UR.
- În cazul în care UR-inițial nu-și îndeplinește obligațiile de plată OTS este îndreptățit să notifice atât pe UR-inițial cât și pe UR-beneficiar cu privire la data încetării transferului.

VII.4.3 Transferul complet al drepturilor și obligațiilor ce decurg din contractul de capacitate

Un UR denumit UR-inițial poate transfera, cu acordul OTS, către alt UR denumit UR-beneficiar drepturile și obligațiile ce decurg din contractul de capacitate (fermă sau întreruptibilă) pentru întreaga capacitate rezervată sau pentru o parte din aceasta. Transferul complet al drepturilor și obligațiilor este aplicabil pentru produsele de capacitate anuală, trimestrială și lunară contractate de UR-inițial.

UR-beneficiar își asumă toate drepturile și obligațiile ce decurg din transfer, inclusiv obligația de plată a capacității care face obiectul acestui transfer.

OTS va modifica corespunzător contractele încheiate atât cu UR-inițial cât și cu UR-beneficiar. Contractele de capacitate modificate se încheie în mod obligatoriu cu minim 2 zile lucrătoare înainte de data de începere a perioadei de transfer.

În vederea efectuării transferului UR-inițial și UR-beneficiar transmit către OTS câte o solicitare de transfer precizând:

- a) datele de identificare ale UR-beneficiar/UR-inițial, după caz;
- b) datele de identificare ale contractului încheiat între UR inițial și OTS;
- c) datele de identificare ale contractului încheiat între UR beneficiar și OTS;
- d) punctul/punctele de intrare și/sau ieșire;
- e) cantitatea de capacitate de intrare și/sau de ieșire care face obiectul transferului;
- f) data de începere și respectiv de încheiere a perioadei de transfer;
- g) tipul de produs de capacitate (lunar, trimestrial, anual);
- h) natura capacității (fermă, întreruptibilă, agregată, neagregată).

UR-inițial și UR-beneficiar transmit OTS solicitarea acestora privind transferul, cu 3 zile lucrătoare înainte de data efectivă a transferului .

OTS comunică UR-inițial și UR-beneficiar în cel mult 2 zile lucrătoare decizia sa privind aprobarea/respingerea transferului.

OTS poate refuza validarea transferului de la UR-inițial la UR-beneficiar în condițiile în care respectiva capacitate face obiectul returnării de capacitate solicitate de UR-inițial.

VII.5 Managementul congestiilor contractuale

Pentru clarificare, facem precizarea că acest capitol se referă la punctele domestice ale sistemului de transport.

În ceea ce privește punctele de interconectare transfrontalieră OTS cooperează cu operatorii sistemelor învecinate și cu ANRE pentru convenirea metodelor de management al congestiilor aplicabile în punctele respective.

Congestiile contractuale apar în situația în care există solicitări de capacitate fermă mai mari decât cea disponibilă.

În cazul apariției unei congestii contractuale OTS aplică, după caz, măsurile descrise mai jos:

VII.5.1 Returnarea de capacitate

UR poate returna integral sau parțial capacitatea fermă contractată.

UR nu are dreptul de a tranzacționa pe PSC capacitatea care face obiectul cererii de returnare. O cerere de returnare poate fi retrasă de către UR în măsura în care capacitatea returnată nu a fost alocată altui UR, în cadrul PPC.

Capacitatea agregată fermă poate fi returnată doar sub formă de capacitate agregată fermă.

UR inițiază procesul de returnare utilizând PPC pusă la dispoziție de către OTS.

Confirmarea de primire a solicitării de returnare a capacității este transmisă de OTS prin intermediul PPC. Această confirmare din partea OTS nu exonerează UR de obligația de plată a capacității care face obiectul returnării.

OTS publică în PPC produsele de capacitate care fac obiectul returnării din partea UR. Aceste produse sunt evidențiate în PPC cu titlul „returnare”.

Returnarea de capacitate este posibilă pentru orice zi sau zile ulterioare transmiterii confirmării de primire de către OTS a solicitării UR și poate fi efectuată pentru orice proporție din capacitatea contractată inițial.

Capacitatea returnată este oferită de OTS în numele UR prin PPC până în ziua D-1, ora 12.00.

Capacitatea returnată care nu a putut fi vândută până în ziua D-1, ora 12:00, poate fi oferită de către UR, pe piața secundară.

În situația în care capacitatea nu a fost vândută pe piața secundară, UR poate solicita OTS, prezentarea în PPC și în numele UR a ofertei produsului respectiv.

Capacitatea contractată care face obiectul cererii de returnare de la un UR, este alocată altor UR de către OTS astfel:

a) după alocarea capacității ferme din portofoliul OTS, înregistrată ca disponibilă la punctul de intrare și/sau de ieșire unde UR a solicitat returnarea de capacitate;

b) înainte de alocarea capacității retrase prin aplicarea mecanismului descris la cap. VII.5.2.

Aceste prevederi sunt aplicabile contractelor încheiate pentru produse de capacitate care au o durată mai mare sau egală cu o lună gazieră.

Tariful aplicabil UR beneficiar al capacității care a făcut obiectul returnării de către UR inițiator, este cel prevăzut în contractul încheiat între OTS și UR inițiator al returnării de capacitate.

Capacitatea returnată este oferită de OTS prin PPC în numele și pentru perioada specificată de către UR inițiator.

UR inițiator își păstrează drepturile și obligațiile contractuale până la realocarea capacității returnate sau a unei părți din aceasta către UR beneficiar.

După realocarea către UR beneficiar, OTS și UR inițiator modifică în mod corespunzător contractul inițial astfel încât să reflecte diminuarea capacității deținută de acesta la momentul realocării cu nivelul capacității realocate către UR beneficiar. UR beneficiar este obligat să prezinte OTS garanțiile financiare de plată, conform prevederilor Cap. VII din Contractele SCI și SCE.

În situația în care mai mulți UR optează pentru returnarea capacităților în același punct de intrare și/sau de ieșire, solicitările sunt tratate pe baza principiului „primul venit-primul servit”.

VII.5.2 Mecanismul de retragere „utilizează sau pierde” a capacității rezervate și neutilizate de către UR într-o perioadă semnificativă de timp. (LT-UIOLI)

În cazul înregistrării unor congestii contractuale ANRE solicită OTS retragerea capacităților de intrare și/sau de ieșire rezervate de UR pe perioade de un an gazier sau mai mulți ani gazieri, în condițiile în care UR nu utilizează integral sau parțial aceste capacități pe o perioadă semnificativă de timp.

Capacitatea rezervată și neutilizată într-o perioadă semnificativă de timp se consideră acea capacitate rămasă neutilizată permanent într-o perioadă de cel puțin 90 zile gaziere consecutive, anterioare datei înregistrării congestiei, din anul gazier curent.

Nivelul maxim al capacității care poate fi retrasă este egal cu diferența dintre capacitatea rezervată de UR și nivelul maxim al capacității utilizate de acesta în perioada de 90 de zile. La dimensionarea nivelului maxim al capacității care poate fi retrasă OTS va ține cont de:

- orice transfer, returnare sau altă reducere a capacității rezervate efectuate de UR în perioada de referință;
- existența mai multor UR cu capacități neutilizate în același punct de intrare sau de ieșire în/din SNT unde OTS înregistrează congestie contractuală.

VII.5.3 Mecanismul de retragere „utilizează sau pierde” a capacității rezervate și neutilizate de către UR într-o perioadă scurtă de timp. (FDA-UIOLI)

În cazul înregistrării unor congestii contractuale, OTS poate retrage capacitățile de intrare și/sau de ieșire rezervate de UR, dar care nu sunt utilizate în întregime pe baza nominalizării transmise de UR în ziua D-1 pentru ziua gazieră D.

Capacitățile retrase în condițiile de mai sus, sunt oferite de OTS UR solicitanți, în ziua gazieră D-1, pentru ziua gazieră D.

Aplicarea mecanismului FDA UIOLI de către OTS implică restricții UR privind posibilitatea de modificare a nominalizării prin renominalizare.

Restricțiile UR privind posibilitatea de modificare a nominalizării inițiale transmise fac obiectul reglementărilor specifice adoptate de ANRE.

VIII. DESCRIEREA PROCESELOR COMERCIALE ȘI OPERAȚIONALE LA DIVERSELE TIPURI DE PUNCTE DE INTRARE/IEȘIRE

VIII.1 PUNCTE DE INTRARE DIN PERIMETRE DE PRODUCȚIE

În momentul de față capacitatea în punctele de intrare din perimetre de producție este rezervată de UR.

În timp s-au constatat situații în care rezervările de capacitate erau incorect dimensionate rezultând o serie de dezavantaje pentru UR după cum urmează:

- necesitatea unor transferuri de capacitate între punctele de intrare
- costuri suplimentare generate de perceperea unor tarife de depășire de capacitate
- necesitatea rezervării de capacitate suplimentară sub formă de produse pe termen scurt
- rezervarea unor capacități mai mari decât necesarul real

Introducerea principiului prin care doar producătorul rezervă capacitatea pe puncte de intrare din perimetre de producție elimină aceste dezavantaje și oferă posibilitatea ca pentru întreaga cantitate de gaze naturale astfel injectată în SNT de către producător transferurile de titlu să fie notificate în PVT, cu efecte pozitive asupra creșterii lichidității pieței de gaze naturale și a formării unui preț de referință (utilizat în stabilirea prețurilor marginale de vanzare/cumpărare, în conformitate cu prevederile Reg. (UE) nr. 312/2014) bazat pe principii de piață.

Mai mult principiul descris în cele ce urmează aduce ca element de noutate obligativitatea încheierii unui accord de interconectare între producător și operatorul sistemului de transport care să definească reguli și responsabilități clare în ceea ce privește operarea punctelor fizice de la interfața celor două sisteme precum și parametrii tehnici aferenți (presiune, debit, calitate gaze), cu avantaje semnificative pentru UR.

VIII.1.1 Rezervare capacitate

Punctele de intrare fizice din perimetrele de producție sunt grupate în puncte virtuale de intrare, unul pentru fiecare producător care operează punctele fizice de intrare care compun acel punct virtual.

Operațiunile comerciale se derulează pe punctele virtuale.

În situația în care un producător operează un singur punct fizic de intrare, acesta va fi asimilat unui punct virtual.

Capacitatea disponibilă a punctelor virtuale se determină ca suma capacităților disponibile aferente punctelor fizice care compun punctul virtual și se afișează de către OTS pe pagina de internet.

Această capacitate se rezervă doar de către producătorul titular al punctului virtual/de către o entitate desemnată de către acesta prin încheierea cu OTS a unui contract pentru SCI în punctul virtual aferent perimetrelor sale de producție. De asemenea producătorul sau entitatea desemnată de acesta va încheia obligatoriu și un contract de echilibrare cu OTS.

Producătorul/entitatea desemnată notifică toate tranzacțiile bilaterale în PVT, inclusiv cele realizate în cadrul unor platforme de tranzacționare.

În situația în care amonte de un punct de intrare există mai mulți producători, cei care nu sunt direct conectați la SNT pot injecta gaze în sistem în baza unui acord cu producătorul titular al punctului virtual de intrare. Acest acord conține cel puțin prevederi cu privire la:

- modalitatea în care producătorul titular al punctului virtual de intrare își recuperează costul aferent rezervării de capacitate efectuate pentru injectarea în SNT a gazelor proprietate a producătorului terț
- predarea în custodie de către producătorul terț producătorului titular al punctului virtual de intrare a cantității de gaze care urmează să fie introdusă în SNT și preluată de către producătorul terț în PVT
- schimbul de informații

Predarea și preluarea în SNT a cantității de gaze convenită în baza acordului menționat anterior între producătorul titular al punctului virtual de intrare și producătorul terț are loc prin notificarea acestei cantități în PVT.

OTS oferă următoarele produse de capacitate: anuale, trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnice. Pentru produsele zilnice și intra-zilnice producătorul/entitatea desemnată trebuie să încheie un contract cadru anual.

Rezervarea de capacitate se face pe platforma informațională gestionată de OTS, în conformitate cu calendarul de rezervare descris la Cap. VII.

În situația în care nivelul alocării depășește capacitatea rezervată, OTS va percepe un tarif de depășire de capacitate.

În situația în care OTS nu asigură capacitatea la nivelul contractat acesta va plăti un tarif pentru neasigurarea capacității.

OTS publică pe pagina sa de web informații actualizate despre capacitățile disponibile în punctele virtuale de intrare din perimetrele de producție pentru fiecare tip de produs.

Punctele fizice de intrare sunt operate în baza unui acord de interconectare încheiat între OTS și producătorii care le dețin. OTS va încheia câte un acord cu fiecare producător.

Acordurile de interconectare vor conține prevederi referitoare la:

- Măsurarea cantităților de gaze naturale
- Controlul fluxului de gaze naturale. Producătorul are obligația să controleze fluxurile de gaze naturale injectate în SNT, astfel încât cantitățile contabilizate în OBA să tindă spre 0.
- Stabilirea limitei contului de echilibrare operațională (OBA). Aceste limite vor ține cont de posibilitățile tehnice de control al fluxului, de clasa de precizie a sistemelor de măsurare de la interfața producătorului cu SNT, precum și de eventualele corecții de măsurare
- Calitatea gazelor naturale
- Schimbul de informații
- Proceduri pentru situații de urgență

- Detalii cu privire la parametrii tehnici din toate punctele fizice (ex.: presiuni, debite, etc)

VIII.1.2 Nominalizare

Producătorul/entitatea desemnată transmite nominalizări privind cantitatea de gaze programată să fie injectată în SNT, până în ziua D-1 la ora 14:00, cu încadrare în capacitatea rezervată.

Producătorul/entitatea desemnată are obligația să transmită nominalizări pentru ziua D defalcate în 24 de valori orare.

În cazul în care producătorul nu transmite nominalizarea defalcată pe niveluri orare, OTS repartizează în mod egal cantitatea nominalizată pentru ziua gazieră D, în 24 de valori orare egale.

În urma primirii nominalizării, OTS va transmite un mesaj de confirmare a înregistrării acesteia în platforma informațională a OTS.

VIII.1.3 Renominalizare

Un ciclu de renominalizare începe la fiecare oră din intervalul 18:00 din ziua D-1 până la 03:00 ziua D. Renominalizările vor fi efectuate pentru tot intervalul orar rămas până la sfârșitul zilei gaziere și vor fi luate în considerare la 2 ore de la finalul ciclului orar de renominalizare.

Producătorul/entitatea desemnată poate să-și modifice nominalizarea prin transmiterea către OTS a unei renominalizări, cu încadrare în capacitatea rezervată.

Aceasta înseamnă că o renominalizare primită de exemplu în intervalul 20:00-20:59 din ziua gazieră D va avea efect începând cu ora 23:00 și se referă doar la orele rămase din ziua gazieră D (23:00-06:00).

Pentru toate ciclurile de renominalizare, OTS acceptă doar valori pentru orele rămase, inclusiv pentru cele efectuate în cursul zilei gaziere. Pentru acestea doar valorile pentru orele rămase vor fi procesate.

În cazul în care producătorul nu transmite renominalizarea defalcată pe niveluri orare, OTS procedează astfel:

- a) în ziua gazieră D-1 repartizează în mod egal cantitatea nominalizată pentru ziua gazieră D, în 24 de valori orare egale;
- b) în ziua gazieră D repartizează în mod egal cantitatea rezultată din diferența între cantitatea renominalizată și cea nominalizată pentru ziua gazieră D, pentru fiecare oră rămasă din ziua gazieră.

În urma primirii renominalizării, OTS va transmite un mesaj de confirmare a înregistrării acesteia în platforma informațională a OTS.

Informații suplimentare

În scopul dispecerizării SNT, producătorii au obligația de a transmite în ziua D-1 către dispeceratul OTS nivelul prognozat al producției pentru ziua D defalcat pe puncte fizice de intrare din perimetre de producție. Aceste informații vor fi corelate cu valoarea nominalizării efectuate pentru ziua D pe punctul virtual aferent producătorului respectiv.

Pe parcursul zilei D producătorii vor pune la dispoziția dispeceratului OTS, valorile orare măsurate în timp real pentru stațiile care au SCADA, iar pentru celelalte o estimare a valorilor orare actualizate.

Producătorul are obligația să controleze fluxurile de gaze naturale injectate în SNT, astfel încât diferența dintre fluxul fizic și nominalizări să fie cât mai aproape de 0.

VIII.1.4 Alocare

În ziua D+1 până la ora 10:00 producătorul transmite OTS în platforma GMOIS, volumele și PCS aferente cantităților măsurate în ziua D la fiecare punct fizic de intrare în SNT.

Între ora 10:00-10:30, OTS derulează următoarele procese:

- calculează cantitățile de gaze primite în unități de energie;

- verifică dacă diferența dintre suma cantităților măsurate și nominalizarea aferentă punctului virtual respectiv adăugată la valoarea curentă a contului OBA, nu depășește limita OBA convenită prin acordul de interconectare.
 - o Dacă limita OBA nu este depășită - OTS va face alocarea la nivelul cantității nominalizate. Diferența dintre nominalizare și măsurare este contabilizată în OBA.
 - o Dacă limita OBA este depășită - procedura pe bază de OBA se suspendă, iar OTS va aloca la nivelul cantității măsurate. Procedura de alocare pe bază de OBA va fi reluată începând cu ziua gazieră în care se asigură încadrarea în limita OBA.

Până la ora 12:00, în ziua D+1, OTS informează producătorii cu privire la cantitatea de gaz alocată aferentă zilei D.

VIII.2 PUNCTE DE INTRARE/IEȘIRE LA INTERFAȚA DINTRE SNT ȘI DEPOZITE DE ÎNMAGAZINARE

În prezent, în punctele de la interfața dintre sistemul de transport și sistemul de înmagazinare există probleme cauzate de diferențele dintre nominalizările clienților OTS și cele ale clienților OSÎ și de lipsa unor reguli clare, aplicabile de către operatorii celor 2 sisteme, cu privire la corelarea acestora.

Principiile descrise în cele ce urmează, în special cele legate de încheierea unor acorduri de interconectare între operatorii celor 2 sisteme, prezintă avantajul că, prin stabilirea regulilor comerciale și operaționale aplicabile în acest tip de puncte, clienții OTS și OSÎ beneficiază, în timp util, de informații cu privire la cantitățile de gaze alocate cu efect pozitiv asupra echilibrării propriilor portofolii.

VIII.2.1 Rezervare capacitate

Punctele fizice de la interfața cu depozitele vor fi grupate în puncte virtuale de intrare în/ieșire din SNT, câte unul pentru fiecare operator de înmagazinare.

Operațiunile comerciale se derulează pe punctele virtuale.

În situația în care un operator de înmagazinare deține un singur punct fizic la interfața cu SNT, acesta va fi asimilat unui punct virtual.

Capacitatea disponibilă a punctelor virtuale se determină ca suma capacităților disponibile aferente punctelor fizice care compun punctul virtual și se afișează de către OTS pe pagina de internet.

Această capacitate se rezervă de către UR prin încheierea cu OTS a unui contract de rezervare capacitate intrare în/ieșire din SNT la interfața cu depozitul de înmagazinare. De asemenea UR va încheia obligatoriu și un contract de echilibrare cu OTS.

OTS oferă următoarele produse de capacitate: anuale, trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnice. Pentru produsele zilnice și intra-zilnice UR trebuie să încheie un contract cadru anual.

Rezervarea de capacitate se face pe platforma informațională gestionată de OTS, în conformitate cu calendarul de rezervare descris la Cap. VII.

OTS publică pe pagina sa de web informații actualizate despre capacitățile disponibile în punctele virtuale de intrare în/ieșire din SNT la interfața cu depozitul de înmagazinare pentru fiecare tip de produs.

Sub aspect fizic punctele de intrare în/ieșire din SNT la interfața cu depozitul de înmagazinare sunt operate în baza unui acord de interconectare încheiat între OSÎ și OTS. Acesta din urmă va încheia câte un acord cu fiecare OSÎ.

Acordurile de interconectare vor conține prevederi referitoare la:

- Reguli comerciale (stabilirea perechilor clienți ai OSÎ- clienți ai OST, fluxul de informații privind (re)nominalizările, corelarea/confirmarea acestora, alocarea cantităților pe UR)
- Controlul fluxului de gaze naturale. OSÎ are obligația să controleze fluxurile de gaze naturale injectate în/extrase din SNT, astfel încât cantitățile contabilizate în OBA să tindă spre 0.
- Măsurarea cantităților de gaze naturale

- Stabilirea limitei contului de echilibrare operațională (OBA). Aceste limite vor ține cont de posibilitățile tehnice de control al fluxului, de clasa de precizie a sistemelor de măsurare de la interfața depozitului de înmagazinare cu SNT, precum și de eventualele corecții de măsurare
- Calitatea gazelor naturale
- Schimbul de informații
- Proceduri pentru situații de urgență
- Detalii cu privire la parametrii tehnici din toate punctele fizice.

VIII.2.2 Nominalizare

În mod curent și cât mai curând posibil dar nu mai târziu decât cu 5 zile lucrătoare înainte de intrarea în vigoare a oricărui nou contract, OSÎ și OST își vor transmite reciproc lista codurilor clienților lor, care este actualizată permanent, și o pun la dispoziția propriilor clienți.

În intervalul D-90 până în D-1 ora 14:00:

- clienții OST vor transmite acestuia nominalizările, încadrate în capacitatea rezervată, indicând partenerul pereche care este client OSÎ;
- OSÎ va transmite OST nominalizările clienților săi, defalcate pe fiecare pereche de client OSÎ-client OST.

În ziua D-1 în intervalul 14:00- 14:30:

- OTS verifică încadrarea nominalizării în capacitatea rezervată pentru ziua D:
 - În situația în care valoarea nominalizării depășește capacitatea rezervată, OTS ajustează nominalizarea la nivelul rezervării de capacitate aplicând principiul pro-rata în raport cu nominalizarea pe fiecare pereche client OST-client OSÎ (având în vedere posibilitatea UR de a nominaliza cu 90 de zile în avans, astfel de situații pot apărea în cazul în care din momentul transmiterii nominalizării până la momentul verificării, s-au produs diminuări ale capacității rezervate);
- pe baza acestor informații OST face corelarea, aplicând principiul “valoarea cea mai mică dintre”;
- OST comunică OSÎ rezultatul corelării pentru fiecare pereche de client OSÎ-client OST;
- atât OST cât și OSÎ comunică propriilor clienți rezultatul corelării.

Cantitatea rezultată în urma corelării devine obligație de livrare/preluare la punctele de interfață dintre SNT și depozitul de înmagazinare.

OSÎ va transmite pentru ziua D defalcarea în 24 de valori orare a nominalizării totale corelate.

În cazul transmiterii unei nominalizări intra-zilnice, OTS va procesa valorile orare aferente restului de ore rămase din ziua gazieră respectivă.

VIII.2.3 Renominalizare

Un ciclu de renominalizare începe la fiecare oră din intervalul 18:00 din ziua D-1 până la 03:00 ziua D:

- clienții OST pot transmite acestuia renominalizările, încadrate în capacitatea rezervată, indicând partenerul pereche care este client OSÎ;
- OSÎ va transmite OST renominalizările clienților săi, defalcate pe fiecare pereche de client OSÎ-client OST.

Renominalizările vor fi efectuate pentru tot intervalul orar rămas până la sfârșitul zilei gaziere și vor fi luate în considerare la 2 ore de la finalul ciclului orar de renominalizare.

În 30 de minute de la încheierea fiecărui ciclu de renominalizare:

- pe baza informațiilor primite, OST face corelarea, aplicând principiul “valoarea cea mai mică dintre”;
- OST comunică OSÎ rezultatul corelării pentru fiecare pereche de client OSÎ-client OST;
- atât OST cât și OSÎ comunică propriilor clienți rezultatul corelării.

Aceasta înseamnă că o renominalizare primită de exemplu în intervalul 20:00-20:59 din ziua gazieră D va fi corelată și comunicată până la ora 21:30, va avea efect începând cu ora 23:00, și se referă doar la orele rămase din ziua gazieră D (23:00-06:00).

Pentru toate ciclurile de renominalizare, OTS acceptă doar valori pentru orele rămase, inclusiv pentru cele efectuate în cursul zilei gaziere. Pentru acestea doar valorile pentru orele rămase vor fi procesate. Pe parcursul zilei D, OSÎ pun la dispoziția dispeceratului OTS, valorile orare măsurate în timp real pentru stațiile care au SCADA, iar pentru celelalte o estimare a valorilor orare actualizate. OSÎ are obligația să controleze fluxurile de gaze naturale injectate în SNT, astfel încât diferența dintre fluxul fizic și (re)nominalizările confirmate să fie cât mai aproape de 0.

VIII.2.4 Alocare

În ziua D+1 până la ora 10:00, OSÎ transmite OTS în platforma informațională, volumele și PCS aferente cantităților măsurate la fiecare punct fizic de intrare în/ieșire din SNT.

Între ora 10:00-10:30, OTS derulează următoarele procese:

- ✓ calculează cantitățile de gaze primite în unități de energie;
- ✓ verifică dacă diferența dintre suma cantităților măsurate și nominalizarea aferentă punctului virtual respectiv adăugată la valoarea curentă a contului OBA, nu depășește limita OBA convenită prin acordul de interconectare.
 - Dacă limita OBA nu este depășită - OTS va face alocarea la nivelul cantității nominalizate. Diferența dintre nominalizare și măsurare este contabilizată în OBA.
 - Dacă limita OBA este depășită - diferența dintre cantitatea măsurată și cea nominalizată va fi alocată unui UR responsabil cu echilibrarea, desemnat de OSÎ.
 - Dacă limita OBA este depășită din motive tehnice (exemplu: presiuni mai mari în SNT decât cele convenite între OST și OSÎ)- diferența dintre cantitatea măsurată și cea nominalizată va reprezenta o ajustare a stocurilor OST din depozit.

Până la ora 12:00, în ziua D+1, OST informează OSÎ și UR cu privire la cantitatea de gaz alocată aferentă zilei D.

VIII.3 PUNCTE DE IEȘIRE ÎNSPRE SISTEME DE DISTRIBUȚIE

VIII.3.1 Rezervarea de capacitate

Punctele de ieșire către sistemele de distribuție vor fi grupate în puncte virtuale de ieșire, unul pentru fiecare OSD (37 puncte). Operațiunile comerciale se desfășoară pe acest tip de puncte.

În situația în care un sistem de distribuție este conectat la alt sistem de distribuție racordat la SNT capacitatea punctului virtual aferent SD racordat la SNT include și capacitatea aferentă SD din aval.

UR încheie un contract de echilibrare cu OTS.

Capacitatea este rezervată, prin încheierea cu OTS a unor contracte de rezervare de capacitate de ieșire, de către fiecare UR care are în portofoliu clienți finali racordați în SD pentru a căror alimentare are încheiat contract de distribuție.

Capacitatea este rezervată pe termen anual într-un quantum care să acopere necesitățile maxime de consum ale tuturor clienților finali conectați la sistemul de distribuție.

Quantumul total al capacității rezervate pe punctul virtual aferent fiecărui OSD este stabilit pe baza unui algoritm definit în codul rețelei (acesta va ține cont de capacitatea efectiv utilizată pe punctele virtuale aferente fiecărui OSD).

Capacitatea rezervată de fiecare UR se determină prin împărțirea de către OSD a cuantumului stabilit conform celor de mai sus în funcție de ponderea capacității utilizate, în anul calendaristic anterior, de clienții finali aflați în portofoliul respectivului UR la data de începere a perioadei de rezervare, în totalul capacității utilizate în punctul virtual aferent OSD, în aceeași perioadă.

OSD informează OST cu privire la fiecare schimbare de furnizor (UR) de către clienții finali conectați la SD, transmițând, în timp util, capacitatea recalculată pentru fiecare din furnizorii (UR) implicați și informațiile care au stat la baza acestui calcul conform principiului capacitatea urmează clientul final.

În situația în care ulterior perioadei de rezervare de capacitate se încheie contract de distribuție pentru un nou loc de consum, OSD informează OST transmițând, în timp util, capacitatea calculată/suplimentară rezervată de către furnizor (UR) pentru alimentarea respectivului loc de consum și informațiile care au stat la baza acestui calcul. Tariful pentru capacitatea suplimentară este tariful anual.

Rezervarea de capacitate se face pe platforma informațională gestionată de OTS, în conformitate cu calendarul de rezervare aferent produsului anual, descris la Cap. VII.

Capacitatea disponibilă în punctele virtuale este stabilită ca sumă a capacităților disponibile în punctele fizice din care sunt compuse respectivele puncte virtuale.

Punctele de predate a gazelor de la interfața SNT/SD sunt operate de OST și dotate în integralitate cu sisteme fiscale de măsurare. În proporție de 84% sunt dotate cu sistem SCADA fiind acoperită 96,6% din cantitatea totală predată prin aceste puncte.

Din punct de vedere al măsurării în sistemele de distribuție sunt conectate 2 tipuri de clienți: cu consum monitorizat prin SCADA respectiv clienți cu consum estimat pe baza unor profile.

OST și OSD racordat la SNT încheie un Acord de interconectare a sistemelor prin care se stabilesc regulile privind:

- o Măsurarea cantităților de gaze naturale
- o Calitatea gazelor naturale
- o Schimbul de informații
- o Proceduri pentru situații de urgență

VIII. 3.2 Nominalizare

UR transmite până în ziua D-1, la ora 14:00, în platforma GMOIS, nominalizări pentru ziua D, pe punctele virtuale de ieșire către SD, cu evidențierea separată a nominalizării pentru clienții finali mășurați zilnic.

VIII.3.3 Renominalizare

Un ciclu de renominalizare începe la fiecare oră din intervalul 18:00 și până în ziua D, ora 03:00.

Renominalizările vor fi efectuate pentru tot intervalul orar rămas până la sfârșitul zilei gazieră și vor fi luate în considerare la 2 ore de la finalul ciclului orar de renominalizare.

Aceasta înseamnă că o renominalizare primită de exemplu în intervalul 20:00-20:59 din ziua gazieră D va avea efect începând cu ora 23:00 și se referă doar la orele rămase din ziua gazieră D (23:00-06:00).

Pentru toate ciclurile de renominalizare, OTS acceptă doar valori pentru orele rămase, inclusiv pentru cele efectuate în cursul zilei gazieră. Pentru acestea doar valorile pentru orele rămase vor fi procesate.

În urma primirii (re)nominalizării, OTS va transmite un mesaj de confirmare a înregistrării acesteia în platforma informațională a OTS.

În scopul furnizării informațiilor privind intrările și ieșirile UR din timpul zilei, OTS transmite ODS racordat la SNT, în ziua D, la ora 11:30 și 19:30, cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/SD. Informația este transmisă în unități de energie, la calculul căreia se folosește cel mai recent PCS valabil în platforma GMOIS (D-1 sau D-2).

În termen de 1 oră de la primirea informațiilor OSD racordat la SNT transmite OTS defalcarea pe UR a acestor cantități utilizând următoarele informații:

- Cantitățile măsurate la clienții finali la care măsurarea se face în cursul zilei, agregate pentru fiecare UR.
- Cantitățile estimate de către ODS a fi fost consumate de către clienții finali din portofoliul fiecărui UR client al ODS la care măsurarea nu se face în cursul zilei. Estimarea se realizează pentru fiecare UR, în parte, pe baza următoarelor elemente:
 - profilelor de consum specifice fiecărei categorii de clienți finali;
 - structura portofoliului de clienți finali ai fiecărui UR;

În situația în care un sistem de distribuție este conectat la alt sistem de distribuție racordat la SNT operatorul SD din aval transmite operatorului SD racordat la SNT același tip de informații, conform celor descrise anterior.

De 2 ori pe zi, la ora 13:00 și 21:00 OTS pune informația la dispoziția UR prin intermediul platformei informationale.

VIII.3.4 Alocare

Alocarea se realizează de către OTS pe baza informațiilor primite de la ODS racordat la SNT.

În ziua D+1, la ora 12:00 OTS transmite ODS racordat la SNT cantitățile măsurate în ziua D, în punctele fizice de la interfața SNT/SD.

În termen de 2 ore de la primirea informațiilor OSD racordat la SNT transmite OTS defalcarea pe UR a acestor cantități utilizând următoarele informații:

- Cantitatile masurate la clientii finali la care masurarea se face zilnic, agregate pentru fiecare UR, client al ODS.
- Cantitatile estimate de catre ODS a fi fost consumate de catre clientii finali din portofoliul fiecarui UR la care masurarea nu se face zilnic. Estimarea se realizează pentru fiecare UR, in parte, pe baza urmatoarelor elemente:
 - profilelor de consum specifice fiecarei categorii de clienti finali;
 - structura portofoliului de clienti finali ai fiecarui UR;

Până în ziua a 8-a din luna M+1 OTS comunică OSD racordat la SNT corecțiile cantităților măsurate zilnic la interfața SNT/SD.

În termen de 2 zile, OSD racordat la SNT comunică OTS informațiile finale privind defalcarea pe UR a diferențelor rezultate din corecțiile cantităților de gaze măsurate zilnic la interfața SNT/SD.

OTS efectuează alocarea zilnică finală și o comunică UR până cel târziu în a 12-a zi din luna M+1.

Responsabilitatea transmiterii către OTS a informațiilor privind defalcarea pe UR a cantităților de gaze măsurate la interfața SNT/SD revine operatorului SD direct conectat la SNT.

Nominalizările/renominalizările sunt utilizate în procesul de alocare inițială (pro rata cu nominalizarea) a cantităților măsurate în punctele de la interfața SNT/SD, în situația în care, din motive obiective, OSD racordat la SNT nu transmite alocările pe UR.

În termen de 30 minute de la primirea informației OTS o pune la dispoziția UR prin intermediul platformei GMOIS.

VIII.4 PUNCTE DE IEȘIRE CĂTRE CONSUMATORI DIRECTI(CD)

VIII.4.1 Rezervare capacitate

Operațiunile comerciale se derulează pe punctele fizice de ieșire spre CD racordat la SNT.

Capacitatea disponibilă a punctelor fizice de ieșire spre CD se afișează de către OTS pe pagina de internet. Această capacitate se rezervă de către UR prin încheierea cu OTS a unui contract de rezervare capacitate de ieșire din SNT la interfața cu CD. De asemenea UR va încheia obligatoriu și un contract de echilibrare cu OTS.

În situația în care nivelul cantității alocate depășește capacitatea rezervată, OTS va percepe un tarif de depășire de capacitate.

OTS oferă următoarele produse de capacitate: anuale, trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnice. Pentru produsele zilnice și intra-zilnice UR trebuie să încheie un contract cadru anual.

Rezervarea de capacitate se face pe platforma informațională gestionată de OTS, în conformitate cu calendarul de rezervare descris la Cap. VII.

OTS publică pe pagina sa de web informații actualizate despre capacitățile disponibile în punctele fizice de ieșire din SNT la interfața cu CD, pentru fiecare tip de produs.

OTS și CD încheie un acord care conține prevederi referitoare la:

- Parametrii tehnici ai punctelor fizice;
- Schimbul de informații dintre părți.

VIII.4.2 Nominalizare

UR transmit în intervalul D-90 până în D-1 ora 14:00, în platforma GMOIS, nominalizări pentru ziua D, pe punctele de ieșire către CD.

În situația în care UR nu transmit nominalizări pentru ziua D, OTS consideră nominalizarea ca fiind 0 și va sista livrarea gazelor naturale pentru punctul de ieșire din SNT la interfața cu CD. OST comunică UR nivelul nominalizărilor confirmate.

Nominalizările sunt încadrate în capacitatea rezervată. OST confirmă primirea nominalizărilor.

În ziua D-1 în intervalul 14:00- 14:30:

- OTS verifică încadrarea nominalizării în capacitatea rezervată pentru ziua D:
 - În situația în care valoarea nominalizării depășește capacitatea rezervată, OTS ajustează nominalizarea la nivelul rezervării de capacitate a fiecărui UR (astfel de situații pot apărea în cazul în care din momentul transmiterii nominalizării până la momentul verificării, s-au produs diminuări ale capacității rezervate);
- În această situație OTS comunică UR nominalizarea ajustată

VIII.4.3 Renominalizare

Un ciclu de renominalizare începe la fiecare oră din intervalul 18:00 din ziua D-1 până la 03:00 ziua D. Renominalizările vor fi efectuate pentru tot intervalul orar rămas până la sfârșitul zilei gaziere și vor fi luate în considerare la 2 ore de la finalul ciclului orar de renominalizare.

Aceasta înseamnă că o renominalizare primită de exemplu în intervalul 20:00-20:59 din ziua gazieră D va avea efect începând cu ora 23:00, și se referă doar la orele rămase din ziua gazieră D (23:00-06:00).

Pentru toate ciclurile de renominalizare, OTS acceptă doar valori pentru orele rămase, inclusiv pentru cele efectuate în cursul zilei gaziere. Pentru acestea doar valorile pentru orele rămase vor fi procesate.

CD va transmite pentru ziua D defalcarea în 24 de valori orare a (re)nominalizării totale. În cazul transmiterii unei nominalizări intra-zilnice, OTS va procesa valorile orare aferente restului de ore rămase din ziua gazieră respectivă.

În situația în care mai mulți UR livrează gaze naturale prin același punct de ieșire către un CD, în scopul furnizării informațiilor privind intrările și ieșirile UR din timpul zilei, OTS repartizează cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/CD, pe UR, pe baza informațiilor primite de la CD. În acest scop OTS transmite CD, în ziua D, la ora 11:30 și 19:30, cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/CD. Informația este transmisă în unități de energie, la calculul căreia se folosește cel mai recent PCS valabil în platforma informațională (D-1 sau D-2).

În termen de 1 oră de la primirea informațiilor CD transmite OTS defalcarea pe UR a acestor cantități.

În lipsa acestor informații OTS repartizează cantitatea măsurată în mod proporțional cu nominalizările confirmate.

În termen de 30 minute de la primirea informației OTS o pune la dispoziția UR prin intermediul platformei informaționale.

VIII.4.4 Alocare

Alocarea se realizează de către OTS în ziua D+1, până la ora 14:00, după cum urmează:

- a) În cazul în care un singur UR a rezervat capacitate în punctul de ieșire de la interfața SNT/CD acestuia i se alocă întreaga cantitate măsurată în punctul respectiv.
- b) În situația în care mai mulți UR livrează gaze naturale prin același punct de ieșire de la interfața SNT/CD cantitatea măsurată se alocă pe UR pe baza informațiilor primite de la CD. În lipsa acestor informații OTS alocă cantitatea măsurată în mod proporțional cu nominalizările confirmate.

OTS efectuează alocarea zilnică finală și o comunică UR până cel târziu în a 12-a zi din luna M+1 utilizând metodele descrise mai sus, ținând cont de eventualele corecții ale cantităților măsurate zilnic.

VIII.5 PUNCTE DE INTERCONECTARE TRANSFRONTALIERĂ

În punctele de interconectare ale SNT cu sisteme de transport din țările învecinate rezervarea de capacitate se realizează de către UR, prin intermediul unei platforme de rezervare de capacitate, conform prevederilor Reg. (UE) nr. 459/2017.

OTS oferă următoarele produse de capacitate: anuale, trimestriale, lunare, zilnice și intra-zilnic, prin licitații organizate conform calendarului publicat de ENTSOG.

Regulile privind (re)nominalizările, corelarea acestora, alocarea cantităților măsurate sunt prevăzute în Acordurile de interconectare încheiate cu operatorii sistemelor adiacente, cu respectarea prevederilor reglementărilor europene aplicabile.

Aceste acorduri conțin de asemenea prevederi referitoare la condițiile tehnice de operare, calitatea gazelor, măsurarea cantităților de gaze, schimb de informații, proceduri în situații de urgență, etc.

Există puncte de interconectare cu state non membre UE (ex. Ucraina) în care, momentan, nu au fost încheiate acorduri de interconectare. Acordurile de interconectare sunt în curs de negociere.

IX. FURNIZAREA DE INFORMAȚII

OTS publică pe pagina sa de internet informații cu privire la:

1. cantitatea de gaz(linepack) din SNT la începutul fiecărei zile gaziere și cantitatea de gaz prognozată a fi în SNT la finalul zilei gaziere.

În prezent OTS publică informații cu privire la cantitatea de gaze din SNT cu actualizare orară.

Pentru a putea publica informații cu privire la cantitatea prognozată la finalul zilei D, a fost inițiat un proiect în vederea realizării acestor prognoze.

Proiectul presupune următoarele etape: consultare de piață IT, elaborare caiet de sarcini, achiziție, implementare, testare și calibrare.

La momentul actual este demarat procesul de consultare de piață IT, estimat să dureze 6 săptămâni. În urma acestui proces va rezulta planul detaliat de implementare a proiectului.

Până la finalizarea proiectului OTS va realiza prognoza cu privire la cantitatea de gaze din SNT la finalul zilei gaziere utilizând nominalizările UR.

2. acțiunile de echilibrare întreprinse de OTS

3. intrările și ieșirile în/din SNT ale fiecărui UR

Informațiile vor fi în publicate de 2 ori în cursul zilei D.

Pentru punctele de intrare în/ieșire din SNT în care regula de alocare este „alocare = nominalizare” (aplicabilă pentru puncte de intrare din producție, punctele de la interfața dintre SNT și depozitele de înmagazinare subterană și puncte de interconectare transfrontalieră) informația este disponibilă pentru UR.

Pentru punctele de ieșire către consumatorii direct conectați la SNT:

➤ În situația în care mai mulți UR livrează gaze naturale prin același punct de ieșire către un CD, în scopul furnizării informațiilor privind intrările și ieșirile UR din timpul zilei, OTS repartizează cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/CD, pe UR, pe baza informațiilor primite de la CD. În acest scop OTS transmite CD, în ziua D, la ora 11:30 și 19:30, cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/CD. Informația este transmisă în unități de energie, la calculul căreia se folosește cel mai recent PCS valabil în platforma informațională (D-1 sau D-2). În termen de 1 oră de la primirea informațiilor CD transmite OTS defalcarea pe UR a acestor cantități. În lipsa acestor informații OTS repartizează cantitatea măsurată în mod proporțional cu nominalizările confirmate.

➤ În situația în care un singur UR livrează gaze naturale prin punctul de ieșire către un CD, OTS pune la dispoziția UR informații cu privire la cantitatea de gaze măsurată în punctul de ieșire respectiv 2 ori în cursul zilei D.

Pentru punctele de ieșire către sisteme de distribuție:

În scopul furnizării informațiilor privind intrările și ieșirile UR din timpul zilei, OTS transmite ODS racordat la SNT, în ziua D, la ora 11:30 și 19:30, cantitățile măsurate la ora 11:00 și 19:00 în punctele fizice de la interfața SNT/SD. Informația este transmisă în unități de energie, la calculul căreia se folosește cel mai recent PCS valabil în platforma informațională (D-1 sau D-2).

În termen de 1 oră de la primirea informațiilor OSD racordat la SNT transmite OTS defalcarea pe UR a acestor cantități utilizând următoarele informații:

- Cantitățile măsurate la clienții finali la care măsurarea se face în cursul zilei, agregate pentru fiecare UR.
- Cantitățile estimate de către ODS a fi fost consumate de către clienții finali din portofoliul fiecărui UR client al ODS la care măsurarea nu se face în cursul zilei. Estimarea se realizează pentru fiecare UR, în parte, pe baza următoarelor elemente:
 - profilelor de consum specifice fiecărei categorii de clienți finali;
 - structura portofoliului de clienți finali ai fiecărui UR;

În situația în care un sistem de distribuție este conectat la alt sistem de distribuție racordat la SNT operatorul SD din aval transmite operatorului SD racordat la SNT același tip de informații, conform celor descrise anterior.

În situația în care OSD racordat la SNT nu transmite defalcarea pe UR a cantităților măsurate, OTS împarte respectivele cantități pro rata cu (re)nominalizările UR.

După primirea informațiilor cu privire la defalcarea pe UR a cantităților livrate, OTS procesează toate informațiile privind intrările și ieșirile fiecărui UR și le pune la dispoziția acestora, în termen de 30 minute, prin intermediul platformei informaționale.

În scopul publicării informațiilor cu privire la ieșirile din SNT contorizate cu o frecvență care nu este zilnică se utilizează "scenariul de referință" și constau în estimări ale cantităților ieșite din SNT prin acest tip de puncte.

X. ECHILIBRARE

Obligația principală de a-și echilibra intrările și ieșirile din sistem până la sfârșitul perioadei de echilibrare (ziua gazieră) revine UR.

În acest sens OTS publică următoarele informații privind:

- line pack-ul prognozat la începutul și finalul zilei D, în ziua D-1, după închiderea ciclului de nominalizare
- prognoza line pack-ului la finalul zilei D este actualizată cu o frecvență orară
- intrările și ieșirile UR în cursul zilei gaziere D, de 2 ori pe zi
- acțiunile de echilibrare întreprinse de OTS astfel încât line pack-ul prognozat pentru finalul zilei D să se încadreze în limitele stării optime a SNT.

În scopul echilibrării propriului portofoliu UR poate recurge la renominalizarea cantităților de gaze care urmează să fie injectate/preluate în/din SNT până la finalul zilei gaziere D și/sau tranzacționarea bilaterală sau a produselor standardizate pe termen scurt puse la dispoziție de platformele de tranzacționare, cu notificarea acestor tranzacții în PVT

Echilibrarea operațională reprezintă acțiunile pe care OTS este obligat să le întreprindă pentru ca line pack-ul prognozat pentru finalul zilei gaziere D să fie încadrat în limitele stării optime a SNT (zona verde închis).

În acest scop OTS monitorizează și controlează permanent parametrii de debit, presiune și putere calorifică superioară a gazelor naturale în punctele de intrare, respectiv ieșire, precum și în nodurile tehnologice ale SNT.

Limitele operaționale ale SNT sunt stabilite de OTS, în funcție de valoarea line pack-ului după cum urmează:

- **Starea optimă a SNT**
- **Starea normală a SNT**
- **Starea de dezechilibru pentru SNT**
- **Starea de risc pentru SNT**

Limitele line pack-ului care definesc stările de mai sus diferă în funcție de sezon (cald/rece)

OTS publică line pack-ul prognozat la începutul și finalul zilei D, în ziua D-1, după închiderea ciclului de nominalizare

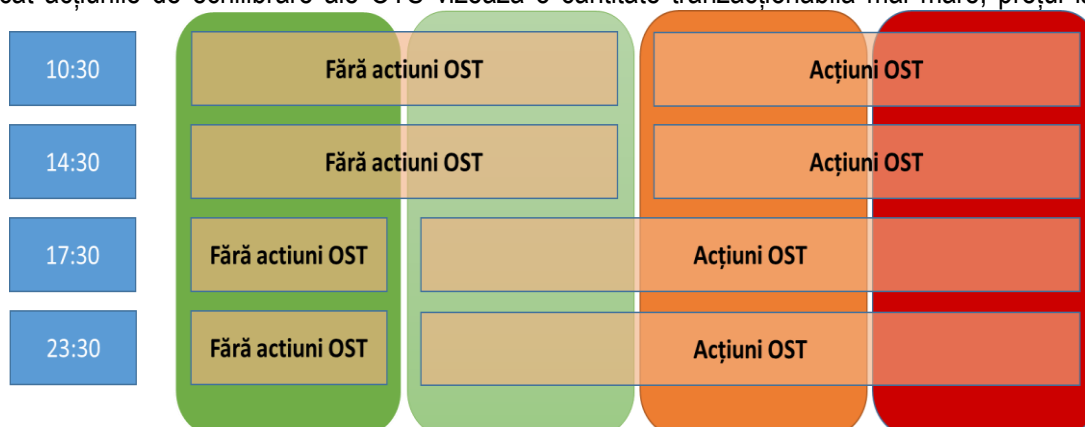
Prognoza privind line pack-ul la finalul zilei D este actualizată cu o frecvență orară

În funcție de poziția line pack-ului prognozat pentru finalul zilei D, OTS are la dispoziție 4 intervale orare în decursul zilei D pentru a întreprinde acțiuni de echilibrare prin tranzacționare de produse standardizate pe termen scurt puse la dispoziție de platformele de tranzacționare.

Intervalele orare se încheie la orele 10:30, 14:30, 17:30, 23:30.

Acțiunile de echilibrare sunt întreprinse de către OTS în mod gradual în funcție de poziția line pack-ului prognozat pentru finalul zilei D și de momentul din zi la care se realizează acțiunea.

Cu cât acțiunile de echilibrare ale OTS vizează o cantitate tranzacționabilă mai mare, prețul la care a

tranzacționat OTS poate devia semnificativ față de prețul mediu al tranzacțiilor efectuate pe platforma de tranzacționare în ziua D.

În situația în care nu se încheie tranzacția inițiată de OTS, acesta va recurge la servicii de echilibrare achiziționate printr-o procedură de achiziție publică, transparentă și nediscriminatorie. Înainte de a încheia un contract pentru servicii de echilibrare OTS va publica o cerere de ofertă în care indică scopul, domeniul de aplicare și instrucțiunile.

X.1 Calculul dezechilibrului zilnic al UR. Tarife de dezechilibru

X.1.1 Calculul dezechilibrului zilnic al UR

În ziua D+1 OTS calculează o cantitate inițială de dezechilibru zilnic pentru portofoliul de echilibrare al UR în conformitate cu următoarea formulă:

Cantitate de dezechilibru = (total alocări intrări + total cumpărări PVT) – (total alocări ieșiri + total vânzări PVT)

OTS informează UR cu privire la dezechilibrul înregistrat în ziua D, în ziua D+1, ora 14:15.

Cantitatea finală de dezechilibru zilnic este stabilită în ziua a 12-a din luna M+1, pe baza alocărilor zilnice finale.

X.1.2 Tarife de dezechilibru

Tariful de dezechilibru zilnic se determină după cum urmează:

În cazul dezechilibrelor de tip deficit – Tarif de dezechilibru = Cantitatea negativă de dezechilibru zilnic * prețul marginal de cumpărare,

În cazul dezechilibrelor de tip excedent - Tarif de dezechilibru = Cantitatea pozitivă de dezechilibru zilnic * prețul marginal de vânzare.

Prețul marginal de vânzare/cumpărare este stabilit în conformitate cu prevederile art. 22 din Reg. (UE) nr. 312/2014

În situația în care pentru o anumită zi gazieră nu există tranzacții încheiate pe platformele de tranzacționare prețul marginal de vânzare/cumpărare este determinat utilizând o metodologie aprobată de ANRE

X.1.3 Neutralitatea

Metodologia de calcul a tarifelor de neutralitate, inclusiv repartizarea lor în rândul utilizatorilor rețelei de transport al gazelor naturale este aprobată de ANRE și are în vedere următoarele principii generale:

Operatorul de sistem și de transport nu trebuie să înregistreze câștiguri sau pierderi ca urmare a acțiunilor întreprinse pentru echilibrarea sistemului de transport;

- Operatorul de transport va transfera utilizatorilor de rețea diferența dintre veniturile și costurile legate direct de acțiunile de echilibrare efectuate;
- Costurile direct legate de acțiunile de echilibrare a sistemului de transport vor fi incluse în tariful de neutralitate și nu vor fi luate în considerare la stabilirea costurilor care se utilizează pentru calculul tarifelor aferente serviciilor de transport gaze natural.
- Tarifele de neutralitate plătite de către sau către utilizatorii de rețea sunt proporționale cu cantitatea de gaze naturale transportată în perioada de decontare de către utilizatorii de rețea;
- Perioada de decontare este luna calendaristică pentru care se calculează tariful de neutralitate.

Exemplificarea utilizării PVT

- **Tranzacții încheiate pe platforma de tranzacționare TP1**
 - Notificari la PVT de catre operatorul platformei de tranzacționare in cazul in care operatorul platformei de tranzacționare este contraparte;
 - Notificari la PVT de catre parti (bilaterale) cu tranzactii efectuate pe platforma de tranzacționare.
- **Tranzacții OTC (bilaterale)**
 - Notificari la PVT de catre parti a schimburilor de gaze

Notificarea la PVT de catre operatorul platformei de tranzacționare sau Casa de decontare (Clearing House)

Operatorul platformei de tranzacționare este parte in fiecare tranzactie de vanzare – cumparare

Exemplu:

Nr.Crt.	ID piata	UR/Furnizor	Cantitate vanduta pt ziua D	Cantitate cumparata pt ziua D	Contraparte	Ziua gaziera
1.	Ex. PZU	PVTu1	50		TP1	01.10.2017
2.	Ex. PZU	PVTu2	40		TP1	01.10.2017
3.	Ex. PZU	PVTu3		70	TP1	01.10.2017
4.	Ex. PZU	PVTu4		20	TP1	01.10.2017
		Total	90	90		

Tranzacțiile 1 si 2 se considera notificate ca si iesire din PVT pentru PVTu1 si PVTu2.

Tranzacțiile 3 si 4 se considera notificate ca si intrare in PVT pentru PVTu3 si PVTu4.

Se verifică astfel încât suma cantitatilor vandute sa fie egale cu suma cantitatilor cumparate in mesajul trimis. TP1 este echilibrata, neutra, cantitati vandute = cantitati cumparate. In caz contrar toate tranzacțiile aferente mesajului sunt respinse.

Mesajul XML care contine aceste tranzactii se va transmite printr-un protocol securizat agreat cu operatorul platformei de tranzacționare.

Platforma de tranzacționare va trimite de asemenea catre Transgaz pretul marginal de vanzare/cumparare si cantitatea totala in vederea calculului pretului marginal pentru facturarea dezechilibrelor.

Notificarea la PVT a tranzacțiilor bilaterale intre doi PVTu (utilizatori ai PVT) pe o platforma de tranzacționare sau in afara ei

Notificările se pot face direct în portalul aferent platformei care deserveste PVT sau prin mesaj XML într-un mod securizat.

Fiecare PVTu transmite la OST in platforma care deserveste PVT, notificari care sa contina minim:

- Cantitatea vanduta sau cumparata, predata /primita;
- Contrapartea;
- Ziua gaziera D pentru care se face livrarea gazelor;

- Piața de tranzactionare daca tranzactia s-a facut pe platforma de tranzactionare la care se refera tranzactia.

Notificările pot fi transmise cel mult cu 30 de zile înainte, dar se agregă la portofoliul PVTu-ului doar dacă sunt validate în procesele de validare din D-1 sau D, conform cu orarul stabilit .

Procesul de validare notificari PVT:

- OST compară cantitățile notificate de cei doi PVTu și dacă sunt egale înregistrează cantitățile vandute sau cumparate în portofoliile PVTu-urilor.
- Dacă cele două cantități sunt diferite nu se ia în considerare notificarea.

Nu se fac validări privind capacitatea rezervată a unui anumit PVTu sau încadrarea vânzătorilor unui PVTu în cantitatea cumpărată sau introdusă în SNT de acel PVTu.

În cazul de mai jos tranzacția dintre PVTu1 și PVTu2 se acceptă și se ajustează portofoliul celor 2 PVTu. Tranzacția dintre PVTu3 și PVTu4 este respinsă.

În cazul în care o tranzacție este validată de către OTS aceasta nu mai poate fi anulată. Pentru anularea tranzacției se va face o tranzacție inversă cu aceeași cantitate și care va trece prin același proces de validare ca și cea inițială.

Nr.Crt.	Vanzator/ Cumparator Furnizor/UR (Cine notifica)	Cantitate vanduta/ predata pt ziua D	Cantitate cumparata/ primita pt ziua D	Contraparte	Ziua gaziera D	Rezultat verificare
1.	PVTu1	50		PVTu2	01.10.2017	Acceptata
2.	PVTu2		50	PVTu1	01.10.2017	Acceptata
3.	PVTu3	50		PVTu4	01.10.2017	Respinsa
4.	PVTu4		45	PVTu3	01.10.2017	Respinsa

Toate notificările validate vor completa portofoliul părților și se vor lua în calculul dezechilibrului. În anumite cazuri este posibil ca platforma de tranzactionare să transmită către OTS inclusiv tranzacții bilaterale a doi PVTu încheiate în cadrul platformei, conținând aceleași informații ca și la punctul 1.

Completarea portofoliilor :

În urma tranzacțiilor de mai sus de pe platforma de tranzactionare și bilaterale se vor completa portofoliile după cum urmează :

PVTu1

PVT Entry	PVT Exit	
	50	TP1
	50	OTC

PVTu2

PVT Entry	PVT Exit	
	40	TP1
50		OTC

PVTu3

PVT Entry	PVT Exit	
70		TP1

PVTu4

PVT Entry	PVT Exit	
20		TP1